

Boeren met een Master in Business Administration?

Het toekomstig Europees landbouwmodel gaat uit van een kennisgebaseerde landbouw. Over heel Europa is men het erover eens dat ondernemers goed opgeleid moeten zijn als ze een bedrijf willen opstarten. Maar levenslang leren moet in Europa ook zijn intrede doen bij land- en tuinbouwers. Een startende boer of tuinder lijkt wel de competenties te moeten hebben van een master in business. Daarom nam Groene Kring – vertegenwoordigd door voorzitter Pieter Van Oost – begin februari deel aan het CEJA-congres in Kreta over vorming en opleiding van land- en tuinbouwers.

Levenslang leren en continu passende vaardigheden ontwikkelen zijn essentiële elementen voor wie een succesvolle agro-onderneming wil uitbouwen met de mogelijkheid om te innoveren, te moderniseren en er profijt uit te halen. Levenslang bijleren in de landbouw is cruciaal om de Europese voedselproductie te verzekeren met continue groei, stabiele tewerkstelling en competitiviteit in rurale regio's. Daarnaast verwacht de maatschappij van land- en tuinbouwers ook dat ze maatregelen nemen om het milieu te beschermen en dierenwelzijn te garanderen. Om een succesvolle strategie hiervoor uit te bouwen, stelde CEJA twee kernopdrachten op: vaste fundamenten voor de opstart van je bedrijf en blijvend ontwikkelen van landbouwondernemerschap.

Maak van landbouwers ondernemers

Voor CEJA is het zeer duidelijk: boeren en tuinders zijn ondernemers en zo moeten we ze ook opleiden. Afhankelijk van de specialisatiegraad kan opleiding op maat aangeboden worden. Inspelen op vraag van land- en tuinbouwers om vorming naar hun wens te organiseren, is uitermate belangrijk. Naarmate het niveau van opleiding hoger wordt, kunnen we gaan van lokale, over regionale, naar nationale opleidingsmogelijkheden.

Jonge landbouwers hebben een sterke honger naar ondernemerschap. Ze kijken uit naar ondernemersmogelijkheden die kansen bieden om nieuwe uitdagingen aan te gaan. Een businessplan wordt omgezet in daden om zo innovatieve avonturen te ontdekken. Landbouwopleiding vereist dan ook een sterke focus op ondernemerschap.

Voor jonge landbouwondernemers is effectief businessmanagement van kritisch belang: ze hebben een grondige kennis nodig van businessplanning, van hoe de agro-onderneming wordt uitgebaat en waar verbeteringen mogelijk zijn. Landbouwworming kan jonge boeren en tuinders trainen in het vastleggen van hun jaarlijks budget, hen leren hoe ze hun prestaties in kaart brengen, geïnformeerde beslissingen nemen en hun kosten onder controle houden. Jongeren moeten leren werken met een financieel plan, zeker in het kader van een bedrijfsovername via aankoop of pacht.

Bovendien worden meer en meer landbouwbedrijven multifunctioneel: ze kijken uit naar nieuwe bedrijvigheid naast de enge landbouwuitbating. Om dit succesvol te doen, zijn een zorgvuldig marktonderzoek en een correcte planning noodzakelijk zodat de kans op mislukking beperkt wordt. Jonge land- en tuinbouwers hebben dus vaardigheden en ervaringen nodig om te onderzoeken wat de haalbaarheid is van hun project. Vaak zijn er meerdere projecten te onderzoeken omdat er een brede waaier aan mogelijkheden voor diversificatie is. Het uitvoeren van een grondige marktanalyse, met inbegrip van het ontwikkelen van een marketingplan, is hier essentieel.

Vaardigheden voor landbouwers

Jonge landbouwers moeten bewust gemaakt worden van de voordelen van collectieve economische kennis, zodat hun bedrijven kunnen genieten van groepering van competenties en kostendelende studies met een gemeenschappelijke impact op de markt. Als jonge landbouwer mag men wel eens verder denken dan zijn eigen bedrijf. Een kleine bijdrage leveren aan het groepsbelang kan veel opleveren.

Er moeten ook online verkoopsmogelijkheden ontwikkeld worden voor land- en tuinbouwers en jonge landbouwers moeten leren over het gebruik van e-commerce als een commerciële mogelijkheid om wereldwijd te verhandelen. Het internet kan zelfs prijsharmoniserend werken voor de invoer van landbouwproducten in Europa. Bovendien zouden prijsverschillen tussen landbouwproducten van verschillende Europese lidstaten hierdoor kleiner kunnen worden.

We stellen vast dat in de opleiding talen vaak verwaarloosd worden. Toch zijn persoonlijke, communicatieve en taalvaardigheden van levensbelang om vaste klanten te behouden op lokaal en internationaal niveau. Als we als Vlaming kijken naar waar een groot deel van de veemarkten in België zich bevinden, dan kennen we toch beter een paar woordjes Frans. Bovendien wordt het steeds belangrijker om als jonge land- en tuinbouwer in dialoog te treden met de Europese plattelandsbewoners en beleidsmakers en hen te tonen hoe veilig het voedsel is dat wij produceren en hoe wij positief inspelen op milieuaangelegenheden.

Opleiding in plattelandsgebieden

Jongeren moeten toegang hebben tot diverse opleidingsmogelijkheden. Opleidingen die geen voltijdse bezigheid vragen en niet plaatsgebonden zijn, zijn van cruciaal belang voor startende ondernemers. Zulke opleidingen moeten ook online beschikbaar zijn, zodat iedereen zelf kan kiezen waar en wanneer hij cursus volgt. In veel gevallen kan de jonge ondernemer –mits wat zelfdiscipline– ook zelf bepalen in welk tempo hij zichzelf bijschoolt over bepaalde thema's. Toch blijven we het belang van sociaal contact tijdens opleidingen benadrukken. Uitsluitend e-learning is dus geen ideale oplossing.

Naast e-learning zouden er meer peterschapsprojecten moeten komen waar landbouwers kunnen leren van elkaar en van andere ondernemers. Ook onderzoekscentra en universiteiten moeten dicht bij de boer staan en dat kan bijvoorbeeld door de adviezen van de grootste specialisten op je bedrijf te laten brengen.

Voor elke vorm van opleiding moeten we bij de overheid naar ondersteuning zoeken, want een goed uitgebouwd bedrijf begint bij goed verzamelde kennis. Maar kennis is nu eenmaal duur...

Uitwisselingsprogramma's voor jonge landbouwers

Zoals met elk internationaal of Europees opleidingsprogramma moet er dringend werk gemaakt worden van de mogelijkheid om stage te lopen bij een buitenlandse landbouwer of te gaan studeren bij een landbouwersorganisatie die gelinkt is aan een universiteit of hogeschool. Voor veel jonge land- en tuinbouwers zou dat de eerste kans zijn om voor een bepaalde periode nieuwe horizonten te verkennen in een ander land. Deze avontuurlijke stap moet de jongeren stimuleren en hun ogen opentrekken: elders is het niet altijd beter, ook al denken we dat wel eens. Jonge boeren en tuinders leren zo zeer snel hun plan trekken, maar ze zien ook hoe problemen soms anders opgelost worden dan ze zelf gewoon zijn.

Naast de individuele rijkdom die je opbouwt als jonge boer in het buitenland, stimuleert deze uitwisselingsmogelijkheid de samenwerking tussen verschillende jongerenorganisaties in diverse landen. Het leert ons verstaan waar de culturele en sociale diversiteit zit in Europa, zodat we andere visies beter kunnen volgen. CEJA vraagt uitdrukkelijk aan alle Europese ministers van landbouw om hier samen werk van te maken.

Wat kan Europa doen?

Eenzijds creëert Europa al kansen met zijn 'Vormings- en opleidingsprogramma 2010'. Toch vraagt CEJA om meer aandacht te geven aan de ontwikkeling van opleidingsprogramma's voor de landbouwsector. Er moet toch meer mogelijk zijn dan wat de lidstaten nu zelf organiseren. De Europese jonge landbouwers verzoeken Europa om een strategie te ontwikkelen die gebaseerd is op de competenties die hierboven werden weergegeven in de besluiten van het congres. Ze vragen specifiek aandacht voor mogelijkheden van e-learning in een Europees kader en uitwisselingsprogramma's voor individuele of groepen van jonge landbouwers.

Wat kunnen de lidstaten doen?

We vragen de lidstaten van de Europese Unie om zo snel mogelijk in te spelen op de vraag naar levenslang leren. Het is aan hen om universiteiten, onderzoekscentra en landbouworganisaties samen te brengen om kennisdoorstroming te vereenvoudigen. In Vlaanderen is hier al een lange weg afgelegd, maar de vele studiedagen die de onderzoekscentra organiseren, getuigen van de wil om het nog beter te doen.

De lidstaten moeten ervoor zorgen dat iedereen toegang krijgt tot opleidingsprogramma's, ook in afgelegen of armere landelijke gebieden. Ze moeten een systeem uitwerken om technische en economische kennis te kunnen verspreiden naar de land- en tuinbouwsector. In Vlaanderen kan dit vandaag via de vormingscentra van de landbouworganisaties. Zo werken Groene Kring, Agra en de Boerenbond via het Nationaal Centrum voor Beroepsvorming in Land- en tuinbouw (NCBL). In het beste geval wordt niet enkel het centrum vergoed voor het organiseren van de vormingsactiviteiten, maar ook de landbouwer zelf als hij een voldoende aantal lessen volgt.

Sleutelbegrippen

Opleiding en dienstverlening zijn twee levensbelangrijke sleutelbegrippen voor competitiviteit in de plattelandsgemeenschap. Ze moeten ondersteund en bekend gemaakt worden bij de land- en tuinbouwers.